

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Harris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Vármegyénk és a politikai helyzet.

Az idők folyása feltartóztatlan és az idők e folyásában feltartóztatlan a népek életét irányító események fejlődése is. Nincs gát, ami útját volna képes állani az ilyen események fejlődésének és nem mondunk újat, ha azt állítjuk, hogy hazánkban ma, ilyen — nemzeti és állami életünk egész belső szervezetébe mélyen belevágó események sodra ragad magával mindenkit, aki magyar, mindenkit, aki aggódó szívvel, elszoruló lélekkel figyeli a történeteket.

Nemzeti létünk vagy nem létünk látszik újból kockán forogni ma, mikor már azt hittük, hogy szabadság jogaink, alkotmányunk megállotta a több mint háromszáz éves harc tűzpróbáját; amikor megnyugvást véltünk már mindenkorra merithetni az 1867-ki kiegyezésből és olyan szilárdnak hittük azt a kiegyezési alkotmányt, amelyben többé talán soha semmi meg nem rendítheti a nemzet és dinasztia közötti egyetértést, állami és nemzeti életünk alkotmányos fejlődésének sarkalatos talpkövét.

A fejlődő események rácafolni látszanak erre a meggyőződésre izmosodott hittünkre. Nem keressük a külső okokat, — miért, hogy ezeknek az eseményeknek ilyen irányban kell most szükségképen fejlődniük; nem rekriminálunk a fölött, vajjon már Bánffy miniszterelnöksége idejétől mind napjainkig, nem-e személyes hatalmi vágyakozások szították gyűlöletgázzá a magyar politikai pártok között levő ellentéteket és élezték ki a helyzetet a mai válságos mivoltáig? — Mind e fölött elmélkedni: ma hiába való és kései dolog is volna, mind ennek a higgadt, tárgyilagos megítélése nyugodtabb, szenvedelem-hullámlás nélkül való időket is igényel.

Ma tisztán az adott helyzettel kell számolnunk. Azzal a helyzettel, hogy a január 26-ki általános képviselővá-

lasztás egy többséget küldött a törvényhozásba, mely a magyar államszabadság kiépítését, a magyar nemzeti jellegnek minden intézményben való markáns kiemelését gyorsabb tempóban kívánja megvalósítani, mint ahogy ezen nemzeti végcél felé eddig haladtunk; számolnunk kell azzal a mindig vallott és egyedül alkotmányos — bár a volt kisebbség által többször letagadott elvvel, hogy mindig és mindenben a parlamenti többség lehet csak — akármilyen úton jön is létre — kifejezője a nemzeti akaratnak és hogy az alkotmányosság egyik alapfeltétele, hogy a kormány mindenkor a parlamenti többségből vétessék; végül számolnunk kell ennek a helyzetnek az események fejlődésében ma már oda kicsúcsosodott végső eredményével, hogy ezen többség és az uralkodó akarat között — hónapokig tartott fáradozások dacára — meg egyezés nem jött létre, dacára annak, hogy a korona által is elfogadott parlamentér: Andrásy Gyula grófnak a saját pártjában tett saját kijelentése szerint, — ő hajlandó lett volna, a magyar nemzeti jelleg dolgában, a korona részéről teendő elvi nyilatkozatok alapján is — a kormányalakításra vállalkozni.

Hogy miért, milyen lelkitusák alapján vonakodott a korona ehhez a minimumhoz is hozzájárulni: ezt épp olyan kevéssé kutathatjuk ma, mint ahogy a multak fölött nem rekriminálhatunk. Nem pedig azért, mert ahogy az események ide fejlődtek, ezen a ponton már egy rémkép meredez felénk: az abszolutizmus rémes képe, mely ellen kell, hogy egy táborba sorakozzék minden magyar ember; melynek közeledtére kell, hogy leomoljanak a pártokat egymástól elválasztó falak; amely kell, hogy leolvassa minden magyar szívről a politikai ellentéttel szemben táplált gyűlölet salakját, hogy mind egybe dobjon egy fenségesen felemelő érzésben: a hazaszereteten, — egy akaratban, abban, hogy ellent kell állni teljes, egyöntetű, egyakaratu erővel min-

den alkotmányellenes kísérletnek.

Ezt érezte át bizonyly Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága is, amikor Fekete Márton indítványának egyhangú elfogadásával kimondta a május 29-iki közgyűlésén, hogy a parlamenti többség feliratában kifejezése juttatott nemzeti kívánásokat a nemzet aharatnyilvánításának tekinti, e nemzeti akarat iránt osztatlan bizalommal viseljük és az ősi alkotmány megvédésére irányuló törekvésében a maga részéről teljes odaadással fogja a törvényhozást mindenkor támogatni.

Hogy ez a határozat így egyhangú lehessen, ezért állott el Kelemen Béla dr. attól az indítványától, hogy Heves-vármegyéhez hasonló szellemű feliratot intézzen vármegyénk is a törvényhozáshoz.

Az események árja feltartóztatlanul folyik tovább. Ma talán, mikor e sorokat írjuk, nemcsak a Hevesmegye feliratában, de a megyebizottságunk határozatában foglaltakat is túlszárnyalták e fejlődő események és ott tartunk, hogy az abszolutizmus sötét réme rá is szakadt már nemzeti életünkre.

Ha — amitől isten óvjon — ez következne be: ez ellen még inkább, még fokozottabb mértékben kell fellégyverkezniük és egy megdönthetetlen táborba tömörülnünk.

És ahogy a helyzet május 29-én, a megyegyűlés napján előtűnt, éppen ezért — őszintén szólva — helyén valónak találtuk volna már ekkor azt, hogy a hozott határozatot kibővítve, vármegyénk már ekkor felemelte volna tiltakozó szavát minden bárhonnan és bárkitől eredő abszolutisztikus irányzat ellen is és hasonló szellemű állásfoglalásra hívta volna fel a társtörvényhatóságokat.

Az események árja rohamosan sodor bennünket a nemzeti ellentállás kényszerűsége felé. Legyünk ez ellen mindannyian keményen vértelve.

A radio-activ

Schmidthauer-féle

Igmándi

enbadi gyógmód meglepően gyors és sikeres helyettesítője. — Az első magyar ásványvíz, amelyben RADIUM fedeztetett fel. Gyógyereje rendkívüli. — Kapható kis és nagy üvegben.

Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél KOMAROMBAN.

Kapható Szentesen: Eisler Lajos, ifj. Kovács Sándor, Szépe Károly, Schultz István, Dobrai Sándor úr üzleteikben.

k eserűvíz, reggel fél pohárral használva

jelenleg a legjobb természetes gyomor-, bél- és vértisztító, mint ivó kúra a Karlsbadi és Mari-

Véreink pusztulása. Aki egy kicsit világlátott ember, az tudja, hogy mi az a konzul. Országoknak képviselője, akit azért küldenek külsőországokba, hogy többek között az azon országba utazó, vagy pedig letelepedő honfitársainknak, ha bajba jutnak, hivatali kötelesség szerint, segítségére sieszenek.

Amerika Pittsburg városában, ahová a legtöbb magyar ember szakad ki, — Merle Béla a főkonzulunk. Ez a Merle Béla és Armstrong G. József halottkém rettenetes lelketlenségét vizsgálják mostanában. A halottkém azt mondja, hogy a pittsburgi vasolvasztó kemencékben száz meg száz ember leli borzalmas halálát és tűnik el nyomtalanul; sirató felesége, gyámoltalan gyermekei sohase tudják meg, hogy a kenyérkereső férj és apa hová tűnt, vészelt el örökre.

Megmondja a halottkém. Amerikában szigorú törvény van arra, hogy akinek gyárában munkaközben szerencsétlenség történik, a szerencsétlenül jártak és családjának bőséges kárpótlást kell fizetni. Nagy lelketlenség kell hozzá de Armstrong halottkém állítja és bizonyítani kész, hogy ha ezekben a vasolvasztó rettenetes gyárakban valaki megsérül, azt bele dobják a vasolvasztóba és ott ég porrá örökre a munkás.

A pittsburgi konzul erről ezeket mondja: »Nemcsak én, hanem minden elődöm is régóta figyelemmel kísértük az acél-és vasgyárak működését, az azokban dolgozó minden nemzetiségű népünk viszonyait. Való hogy alig volt nap, amikor a konzulátuson ne jelentették volna egy vagy több munkás eltűnését, természetesen a vizsgálatot minden egyes esetben megejtettük és hozzáteszem mindjárt azt is, hogy száz eset közül kilencven kilencben sikertelenül. A kihallgatott tanúk az igazságtól való félelmükben, vagy ami valszinűbb: mert lelemeztek őket, vagy eltárgadták azt, amit tudtak, vagy ha vallottak, csak annyit ismertek be, hogy az eltűntek látták munkába jönni, de hogy hova lett, vagy milyen körülmények között tűnt el az illető, arról fölvilágosítást sem a gyár tisztviselői karától, sem a kihallgatott munkásoktól kapni nem lehetett. Erős meggyőződésem, hogy Armstrong halottkémnek az eltűnések és halálos eseteknek körülményeire nézve teljesen igaz van. A bajokat nagyrésztben a munkásvédelem hiányosságában és a gyárak vétkes gondatlanságában, kisebb részben népünk tudatlanságában is látom. A vas és acélgyárakban, tehát ott, ahol legkönyebben érheti a munkást baleset, keveset, vagy éppen semmitse törődnek a munkás egészségével, életével. A munkást nem védi senki és semmi. A munkás testi épségének védelmével nem törődik senki. Mint mondtam: kis mértékben oka a bajnak népünk tudatlansága is. A szegény, alázatosságok szokat és többnyire addig földmivelással foglalkozott munkás amellett, hogy angolul nem tud és semmiféle útbárgazítás, fölvilágosítás, vagy magyarázat kérésére nem képes, a bajban is magára marad, mert többnyire sajnálja azt a fáradságot és költséget, amelyivel a panasztevés, a jogitanácskérés és a kártérítési pör jár.«

Csak néhány hét alatt a pittsburgi polkoi tűzközhözban huszonhárom magyarországi kivándorolt tűnt el. Ez arra birta a konzult, hogy az Amerikai Egyesült Államok kormányánál erélyesen kérjen jobb

munkásvédelmi intézkedéseket, az eltűnt magyar honfitársak hovatérési okait szigorú vizsgálat alá kívánván vétetni.

Azt akarja legalább a jövőben megakadályozni, hogy az acéolvasztók vezetősége a kártérítési pöröktől való félelmükben se ne veteskedhessenek ilyen vérlázító embermészárlásra. Csak hogy az a baj hogy az acélgyárak milliomos nagyurainak hangosabb a szava, mint a mi kis országunk konzuljának. Ha az amerikai kormány hozna is a munkásvédelemre jobb törvényt, a kapzsi acélgyárak urai összefognak és a szegény ember jáját-baját melyik amerikai törvény tudná megorvosolni?

Az embernek igazán égne mered a hajszála, mikor az amerikai magyar utasgökből a vasgyárak ez iszonyú gaztétéről olvas. Az amerikai kormány egy konzult küldött ki a vizsgálat megejtésére és mikor a gyárigazgatók ellen ilyen szörnyű vádak hangzanak fel, ezek a megvádolt urak hallgatnak és minden felvilágosítást megtagadnak.

Édes magyar vérek, hat csakugyan olyan rossz dolgunk volna nekünk idehaza, hogy arra az emberi mérsárszékre csábitson bennünket a hirtelen való meggazdagodás sóvárgó vágya?

Igazán kötelességet teljesít az ember, amikor a borzalmas, a lelketlen emberlét most végbemenő vizsgálatáról mindenkit tájékoztak, akinek eszébe jutna szerencsét próbálni túl az oceanon.

A vármegye közgyűlése.

— május 29. —

Bar sok fontos, általános érdekű ügy volt vármegyénk május 29-én megnyitott rendes évnegyedés közgyűlésének napirendjére kitűzve, a megyebizottsági tagok egész érdeklődését a két politikai ügy: Heves vármegye felirata és Baja város körirata kötötte le úgyannyira, hogy ami e két ügy tárgyalása előtt és annak utána történt, az iránt, — kivéven az öt derék, becsületes öreg gazdasági cseléd és munkás megjutalmazásának felemelő aktusát — abszolúte alig nyilvánult a megyebizottsági tagok részéről valamelyes figyelem.

Vita nem is volt egy tárgynál sem és a politikai kérdésekben sem volt vita, csak igazán magas szárnyalású eszmecsere, mely végül a megyebizottság összességének egyöntetű, felemelő elhatározására vezetett s amelyben a szó szoros értelmében leomlottak az eddig volt politikai válaszfalak.

A közgyűlés lefolyásáról egyébként a következőkben számolunk be:

Elnök: Csató Zsigmond dr. főispán a gyűlésteremben megjelenéven, mielőtt a közgyűlést megnyitja, előterjeszti, hogy a földmivelségi miniszter — mint már évek óta tette — ez évben is öt derék, becsületes munkában egy gazdaságban kitaró hűséggel megőregedett, megynkbeli gazdasági cselédet és munkást tüntetett ki elismerő díszokmányokkal és 100—100 korona jutalomdíjjal. A kitüntetetteket a közgyűlésre hivta meg, hogy itt a megye közönségének színe előtt, a szintén meghívott gazdáik és a gazd. egyesület képviselőinek jelenlétében adja át nekik jó kiérdemelt jutalmukat; majd beszédet a kitüntetett munkásokhoz intézve, kifejtette előtűk a kitüntetés jelentőségét, melyre hűség, becsületes, odaadó munkájukkal bőven rászolgáltak s végül rámutatva arra, hogy a kitüntetés aktusának célja részben a jó példaadásnak a munkások elő vitele és követésének figyelembe ajánlása, egyenként szólította az elnöki dobogóra a becsületben megőregedett hűséges cselédek, hogy nekik, néhány szívélyes szóval a díszokmányt és a jutalomdíjat átadja.

A kitüntetett, megjutalmazott munkások egyike ezután, társai nevében is magyaronan megköszönte a miniszter és a főispán roluk való atyai megemlékezését és ezzel e a szép aktus véget ért.

A főispán öt percre felbűgösztetete a gyűlést, hogy a nem megyebizottsági tagok ez alatt a teremből távozhassanak, majd az 5 perc elteltével megnyitván újból a gyűlést, a napirend előtt meleg hangon parentálta el a vármegyeiének évek hosszú során at volt ügybuzgó főorvosát, Polák Sándor drt. és a legutóbbi közgyűlés óta szintén elhunyt Bud a Nándor dr. volt megyebizottsági tagot, akiknek elhunytá fölött érzett részvétét a közgyűlés, a főispán indítványára — jegyzőkönyvébe iktatta.

Rátérve ezután a napirendre, a felolvasott alispáni évnegyedés jelentését észrevétel nélkül tudomásul vették és elfogadták a következő kilenc ügyben is az állandó választmány határozati javaslatát.

A tárgysorozat tizenegyedik pontjával volt felvéve több törvényhatóság, ezek között Heves vármegyeiének is — a politikai vonatkozású átirata, melyekre nézve Mátéffy Kálmán főjegyző előterjesztette az állandó választmányunk — múlt vasárnapi számunkban már ismertetett — határozati javaslatát.

Kelemen Béla dr. ezzel szemben indítványt terjesztett be arra nézve, hogy a határozati javaslat mellőzésével, a vármegye, a hevesmegyeihez hasonló szellemű feliratot terjesszen fel a képviselőházhoz.

Indítványát hosszabb, lendületes beszéddel okolta meg Kelemen Béla dr., amelynek során a hevesi feliratnak csak három pontját domborította ki: azokat, melyekre nézve egyet kell érteni minden magyarnak. Ha beszédében mindjárt kezdettől hangsúlyozta volna, hogy ezen hevesi feliratnak csupán e három pontja szellemében kívánja a vármegye feliratozását, — mint ahogy ezt második felszólalásában hangsúlyozta — valószínűleg észrevétel nélkül — egyhangulag — el is fogadták volna az indítványt.

Igy ez nem történhetett meg. Cicatricis Lajos dr. alispán állt fel utána szólásra és szépen átgondolt, hazafias szellemű beszédben zavolta a politikai helyzet igaz képét, tárta fel, hogy miért lehetetlen Kelemen Béla dr. indítványának egyhangú elfogadása, miért kell a hevesi feliratot ma — már a koalíciónak időközben a törvényhozas' által el is fogadott felirata alapján is — már túlhaladottnak venni és miért ragaszkodik ő az állandó választmány határozati javaslatához, melyet kibővíteni kíván azzal, hogy precize fejezze ki a vármegye törvényhatósága a parlamenti felirat tartalmával való teljes szolidaritását. Az alispán beszéde mély hatást tett a megyebizottság tagjaira és ez a hatás csak fokozódott, mikor Fekete Márton — rámutatván arra, hogy köztudomás szerint ő sohasem volt — semmi irányban, a szélsőségek embere, hazafias érzése melegtől áthatott beszédében megette a maga külön indítványát, mely minden szószallang nélkül reflektál a politikai helyzetre úgy, ahogy azt lapunk vezető cikkében ki-domborítottuk és ehhez képest, áthidalván a határozati javaslat és a hevesi felirat szélsőségeit, — markánsan domborítja ki a vármegye politikai állásfoglalását.

E beszéd után kevés szó eset csak a kérdésben, Mátéffy Kálmán főjegyző is, az alispán és Kelemen Béla dr. is bejelentették, hogy ezek után indítványuktól ellánnak és egyhangú, lelkes eljénzés közt hirdette ki a főispán Fekete Márton indítványát elfogadottnak.

Baja város köriratára, március 15-nek nemzeti ünnepé nyilvánítása kérdésében, az állandó választmány határozati javaslatának elfogadásával, egyhangulag határozott el a hasonló szellemű feliratnak a törvényhozashoz intézését.

Még néhány ügyét intézték el délelőtt a tárgysorozatnak s aztán délután 1 órakor a tanácskozást félbeszakítva, a főispán a folytatólagos közgyűlést délután 3 órára tűzte ki.

A délutáni folytatólagos közgyűlésen Jókai Mór siremlekre 100, szobrára 400 korona hozzájárulást szavaztak meg, a közmiveldési alap terhére, a szerajevói magyar

egyletnek meg, segélyképen, 50 koronát. A dorozsmai második és csongrádi negyedik gyógyszerárak felállítását nem véleményezték; — Szentes városnak az iparosozást az a közeget-vándij-mentességre vonatkozó kérvényével elutasító határozatát, az iparosok főlebbeszé felytán feloldották és új határozathozatalra hívták fel; — Arady Kálmán főkapitány főlebbeszéére kimondták, hogy a főlemlét fizetés a főkapitánynak 1904. január elsejétől jár. — Tasnády Antal dr. városi ügyésznek a városi szerződés után szedett díjak ügyében hozott közgyűlési határozat ellen benyújtott főlebbeszést elutasították, ellenben jóváhagyták a rendőrök és szolgák fizetés javítása, valamint a Kossuth-szobor költségeinek megszavazása tárgyában hozott Szentes városi határozatokat.

Végül megemlítjük még, hogy a csongrád-szentes-orosházi vasút építési engedélynyese, Török Emil főlebbeszést Csongrád képviselőtestületének ama határozata ellen, melylyel az egyszer a vasútépítés céljaira megszavazott 60000 korona hozzájárulás tárgyában kelleztek korábbi határozatát visszavonta; — elutasították, ellenben ugyancsak Csongrádnak a vasútépítés által elfoglalt területek átadását megtagadó határozatát feloldották.

A többi, jelentéktelenebb ügyvel aztán gyors tempóban végezve, a közgyűlés délután 6 órakor bezárult.

Ujdonságok

Szentes, 1905. május 21.

— A kivándorlási törvény módosítása. Simonyi-Semadam Sándor orsz. képviselő indítványt terjesztett be a kivándorlási törvény 1903. évi negyedik törvénycikk módosításáról, mert e törvény, szerinte, nem hogy csökkentette volna, hanem növelte a kivándorlást. Az indítvány a kivándorlási meghatalmazottak intézményét eltörölnöket tartja, továbbá a következőket kéri:

• Tilos kivándorlásra vonatkozó bármiféle felhívást, ismertetést közzétenni vagy szétküldeni, akár szóval, akár írásban a kivándorlásra csábítani, buzdítani, házról-házra járni, a kivándorlóktól a szállítási díjon felül bármily díjat vagy szolgáltatást követelni, vagy elfogadni és a kivándorlóknak illeget adni. Az e ellen vétők 5—10 évi börtönnel büntetendők. A tengerentúli országokba közelekedő hajójáratok menetrendje, ellátási és szállítási díjai — minden képes ábrázolás nélkül — kizárólag vasúti és hajóállomások épületeiben és hatósági hivatalos helyiségekben függeszthetők ki. Tilos falusi előjárások, jegyzői hivatalok épületeiben ilyenek függesztése, vagy egyébként való közzététele. Az ezen tilalom ellenére kifüggesztett hirdetések megsemmisítendők s kinek helyiségében ilyen tilos hirdetmény talált, 500—4000 koronáig terjedhető bírsággal sújtandó. A szállítási vállalkozók szállítási szerződések megkötése céljából sem meghatalmazott, sem ügynököt nem alkalmazhatnak. Helyette csupán a vállalat üzleti telephelyén lévő üzleti helyiségben alkalmazhat a szállítási vállalkozó. A kivándorlók ingatlanait csak öt évi adó- vagy illetékhatárel fejében szabad bírói ávrerésen eladni, különben bírói ávrerésen csak bérebeadandók.

— Kitétetett gazdasági cselédek. Lapunk más helyén a most lefolyt megyegyűlésről referálva, írtunk arról a szép ünnepről, mely ezt a megyegyűlést bevezette és amelynek során a főispán három kiváló hűségű, becsületes munka mellett egy gazdaságban megöregedett gazdasági cselédnek és két ugyanilyen gazdasági munkásnak, lelkes, a

munkát és munkát, de az emberis érzésű munkaadót is dicsőítő beszéd kíséretében átadta a földmívelésügyi miniszter elismerő díszokmányát és 100—100 korona jutalmadíjat. Illő, hogy példaadás okáért ezeknek a derék, becsületes, hűséges öreg cselédeknek a neveit is átadjuk a nyilvánosságoknak. A kitétetettek: Czonges Márton, aki a mágoosi uradalomban mint kisbéres gyerek kezdte és most ugyanott béresgazda; Gál István Técsről, Tábit Antal és Balog Pál Tömörkényről és Farkas János, — Csács Antal szentesi gazdaságának öreg régic selédje.

— Dorozsmai birtokosok panasza. Dorozsma község határában, a határi út mentén rendkívül elhanyagolt közbiztonsági viszonyokról panaszok a földbirtokosok. Lopások, tolvajlások napirenden vannak ott és a lakosoknak még csak védekezni sem áll módjában, mert azon a vidéken, melyen pedig két tanyai központja is van Dorozsmának, — mintegy 50 négyzetkilométernyi területen, egyetlen egy rendőri közeg sincsen. A lakosság jár-ke, várja, hogy erre a területre csendőrsőtsöt szervezzenek, de úgy látszik, hiába várja, holott ha vármegyénkben indokolt valahol egy új őrs-állomás, úgy ezen az elhagyott területen bizonyára indokolt volna. Felhívjuk ezekre a panaszokra az illetékes körök figyelmét, mert lehetetlennek tartjuk, hogy a vármegye vezetői és a csendőrpáncsnokság, — az ottani helyzetet megismerve, — ezen a dorozsmai külterületi központ egy csendőrsőts szervezésének égető szükségét maguk is át ne lássák.

— Szintársulatunk Csongrádon. Az alföldi szini kerület igazgatója: Szalkay Lajos május 20-án kezdte meg szintársulatával, Csongrádon, a nyári évadot és örömmel látjuk csongrádi laptársaink szini bírátaiból, hogy a legnagyobb elismerés hangján, magasztalva irnak a társulat eddigi előadásairól, melyek úgy az összjáték, mint az előadó színészek művészi kvalitásai és a ruhátár és díszletek tekintetéből egyformán kifogástalanok. Az első héten a társulat a »Hajdúk Hadnagy-át«, a »Falurösszát«, a »Bajuszt«, a »Tetemrehívást«, a »Aranyvirág« operettet és a »Zemberevők« vigjátékot adta elő, tehát minden szinpadai válfajban bemutatkoztak már színészeink Csongrád közönségének, mely lelkesen felkarolta őket, úgy, hogy a nézőtér estről-estre egészen megtelik. Különösen dicséretre a hírlapi bírálat, a nők közül: Holéczy Ilonát, Ráthonyi Stefit, Kuthy Jankát, Kövi Kornélt, Tombornét, a férfiak közül Szalkayt, Szigeti Lajost, Szabó Pált, Kovács Lajost, Déri Bélát, Érczkövit. Szinügyi bizottságunk helyesen tenné, ha egy este Csongrádra átrátnulva, személyesen győződne meg a társulat művészi tudásáról.

— A gazdaközönség figyelmébe. A mostani takarmányszűk világban, amikor arra is ügyelni kell, hogy a máskor tüzelőnek csépléshez is használt szalma valamiképen takarmányozásra legyen megtartható, amikor tehát a csépléshez inkább szentet kell a gazdának tüzelőanyagul használnia, — fontos minden gazdára néve az, hogy a lehető legjobb ilyen tüzelőszénhez a lehető legjutányosabban juthasson hozzá. Ennek figyelembevételével, a csongrádvármegyei gazdasági egyesület vezetősége kieszközölte, hogy a szentesi gazdák, az ő közvetítésével I. osztályú lupényi

szentet kedvezményes árban kapjanak. Akik tehát ezt a kedvezményt igénybe venni akarják, azoknak figyelmét felhívjuk arra, hogy ez iránt az egyesület titkárnál f. hó 15-ig kell jelentkezniük, ahol a szén árát is meg tudhatják. Megjegyezzük hogy a kedvezményes árú szentet nem egyleti tag gazdaemberek is megkaphatják.

— A katolikus kör pünkösdi ünnepe. Nagyban folytak az előkészületek a katolikus kör pünkösdi ünnepélyére, mely látványosságok dolgában ugyancsak ki akar tenni magát. A népnépnek legkiemelkedőbb pontja lesz egy Rákóczi korabeli lakodalom, mely korhűen fogja bemutatni a XVIII. századbeli lakadalmi szokásokat és külsőségeket. A lakodalom rendezését Csallány Gabor múzeumőr vállalta magára, célul azt tűzvéni ki, hogy ez a programom nem csak pusztá reklámként vagy látványosságként illeszkedik az ünnepély keretébe, hanem az hű képét adván a Rákóczi kor lakadalmi szertartásának, bemutatva az akkori jelmezeket és díszruhákat is, mindenkinek tanulságos is legyen. A népnépely egyéb pontjait nagy leleménnyel állították össze a rendezők a főszót arra fektetvén, hogy a közönség szórakozásáról bőkezűen gondoskodva legyen, nehogy a közönség úgy járjon, mint a legutóbbi évek népnépelyei alkalmával, ahol a közönség nagy bosszankodására az öles plakátok nagyhangú ígéretnék felét sem váltották be. Délután a lakadalmon kívül lesz bazar, ahol Szentes előkelő úrasszonyai és leányai fogják kínálatni a sok mindenféle szépet és jót. Lesz aután sokféle verseny, kacagató látni valók, dalárda, virágkorzó és sok egyéb. — Este pedig a Petőfi-színházteremben táncmultság rekeszti be az ünnepélyt.

— Tisztujtás Dorozsmán. Dorozsmaró értesítik lapunkat, hogy ott május 27-én volt az általános községi tisztujtás. A választás eredménye az, hogy főbíróknak Czékus Imrét, másodbíróknak Bálint Józsefet, rendőrfogalmazónak magyórosi Csekey Sándort, segédjegyzőnek Dohnál Gyulát adónyilvántartónak Hibján Károlyt, közpénztárnoknak Salla Györgyöt és Nagy Istvánt, gyámpénztárnoknak Palotai Ferencet, közpénztári ellenőrnek Thury Gyulát, adóellenőrnek Szabó Sándort, iktató-kiadóknak Balla Józsefet, kézbesítőnek Bené Jánost, végrehajtóknak Váty Gyulát és Benke Jenőt, első írónak Széll Kálmánt, másodírnoknak Kovács Józsefet és harmadírnoknak Váty Jenőt választották meg. A választás, — az adónyilvántartói és az I. írónki állás kivételével mind egyhangulag történt.

— Diákmultság. A főgimnáziumi ifjúság f. hó 3-iki tavaszi táncmultságának rendezése annak a közlésére kért fel bennünket, hogy a délutáni táncmultság a túl a kucali ligetben 3 órakor kezdődik, a tornaünnep pedig ugyanott délután 5—6 óra közt lesz. Az ifjúság ugyanaz nap este zártkörű táncvigalma iránt, melyet a színházteremben tartanak, olyan széleskörű érdeklődés mutatkozik és a belépőjegyek olyan keresettek, hogy különösen azok, akik páholyból akarják nézni a mulatságot, jól teszik, ha páholyjegyüket mielőbb, idején megváltják.

— Gyúri hölgyek Budapesten. A József főherceg szanatórium-egyesület nagy buzgalmu vezetősége jól számított, mikor nemes céljait a magyar hölgyek szeretetébe ajánlotta. Néhány hónap rövid időközében országos mérvet öltött az egyesület iránt az érdeklődés. Így történhetett, hogy pár nap múlva, június 4-én, az országos egyesület hölgyligája már megalakulhat. Auguszt a főherceggasszony védnök személyes vezetése alatt Lukács György dr. főispán ez alkalomból meleghangú levélben hívta meg az alakulásra Laszberg Rudolfné grófnét és

a győri hölgyeket is, jelezve, hogy rendkívüli jelentőségűnek tartja, hogy azok a leglelkesebb hölgyek, a kik a nemes célú ügy legelső harcosai voltak a gyűlésen, már Augustus főherceggasszony személyes megjelenésére való tekintettel is, résztvegyenek s hogy a zászlóbontás impozáns legyen és Budapest, az ország szíve, lássa, miként a magyar urhölgyek országos akciójáról van szó, egy mélyen átértézt szívós elhatározás és Istennek tetsző szép telebaráti cselekedet megvalósításáról. Laszberg Rudolfiné grófnő a meghívást azzal a kéréssel közölte a győri bizottság tagjaival és azokkal a győri úrhölgyekkel, a kik legutóbb József főherceg részéről kitüntetésben részesültek, hogy részvételüket május 28-ig veled tudassák. Ugyanez a kérelem szól városunk egész hölgyközösségére, a kik a zászlóbontás iránt érdeklődnek. A liga országos alakuló gyűlése Budapesten június 4-én lesz, amelyen részvesz Augustus kir. hercegnő és Budapest legelőkelőbb közönsége. Impozáns szép ünnepélynek ígérkezik és a közgyűlésen való részvétel az által is lehetővé tétetett, hogy a m. kir. államvasúton Budapestre és vissza felőlről vasúti kedvezmény engedélyeztetett. Megjegyezzük, hogy a felőlről jegy kedvezményét hölgy és úr egyaránt igénybe veheti. Mivel pedig nem jelentéktelen, hogy az első zászlóbontáson városunk és megyénk, épp úgy, mint a győriek, jelen van-e, hiszen az egyesület országosan szervezkedik és minden vidéknek akar szanatóriumot építeni, felhívjuk az illetékes köröket, hogy a kongresszuson okvetlen képviseltessek a várost.

— **Gyermekmajális.** A helybeli izraelita népiskola növendékei kedden délután majálisoztak a túl a kurcai ligetben. A gyermekek, tanítóik vezetése mellett, zászlóval és csengő-bongó zenével vonultak ki délután két órakor a ligetbe, ahol csakhamar köréjük csoportosultak a szülők és a gyermekvilág barátai is, hogy gyönyörködjenek a kicsinyek örömein. Verőfényes szép idő kedvezett a kedélyes gyermekmulatságnak, melynek idejét az iskolások táncsal, énekekkel, játékokkal, szavalással töltötték el. Voltak versenyek is, melyeknek nyertesek közt díjakat osztottak ki. Esti fél héttig tartott a gyermekvilág hangos vigadozása, amikor tanítóik vezetése alatt ismét sorakozva, zene- és énekszöveg mellett vissza tértek az iskolához, hogy onnan, az őket oda is elkísért szüleikkel hazatérjenek.

— **Fegyháza itólt tolvaj.** Céges tolvaj állt május 27-én a szegedi büntetőbíróóság előtt. Rózsás Dobos János szentesi csavargó hihedhet alakja a tolvajvilágnak. Nem kevesebbszer, mint ötször volt már büntetve különböző lopások és tolvajlások miatt. A legutolsó bűnlajstroma, melyért most lakolt, meglehetősen hosszú. Meglopta a télen Nagy Imrét, Farkas Eugéniát, Csák Esztert, özv. Csák Sámuelné, Horváth Lidit, Maaßburg Sándor bárót és Nagy Antal. A legtöbb esetben aprójszágot és hűsneműket lopott. A törvényszék a javithatatlan tolvajt ezúttal két évi fegyháza ítélte el.

— **Fogorvos.** Kovács J. a fog- és szájbetegségek kiváló specialistája, aki évek óta városunkban tölt néhány hetet, 2-3 nap múlva ismét Szentesre érkezik és itt — mint más alkalmakkor — ezúttal is a Petőfi-szállóbeli lakásán áll majd a segítségét igénybe venni akaró fogbajosok rendelkezésére.

— **Zene a vasúti vendéglőnél.** Ma és minden vasárnap meg ünnepnapon Ambrus kitűnő cigányzenekara a vasúti vendéglő elkerített helyén játszik.

Vizsgai értesítő.

Szentes város iparos-tanonciskolai bizottsága 1905. évi május 28-án tartott ülésében az iparos tanonc iskola. 1904.—1905. tanévi osztályvizsgáinak és évvizsgáinak idejét következőképpen határozta meg:

Június 4-én délelőtt az cv. ref. és róm. kath. vallású növendékek vallástani vizsgája. Június 5-én Szabó Lajos tanító úr által vezetett I-ső osztály vizsgája. — kiküldöttek Simon Eduárd és Horváth István bizottsági tag urak.

Június 6-án Pap Lajos tanító úr által vezetett II-ik osztály vizsgája, kiküldöttek: ifj. Szathmáry Pál és H. Szabó Lajos biz. tag urak.

Június 7-én. Bugyi Károly tanító úr által vezetett I-ső osztály vizsgája. — kiküldöttek Dósa György és Szóke István biz. tag urak.

Június 8-án Fodor David tanító úr által vezetett III-ik osztály vizsgája. — kiküldöttek: Mócz Kálmán és Bene István, biz. tag urak.

Június 9-én Varga Ferenc tanító úr által vezetett előkészítő osztály vizsgája. — kiküldöttek: Szóke István és ifj. Szathmáry Pál biz. tag urak.

Az osztály vizsgák mindenkor d. u. 5—7 óráig a tanteremben fog megtartatni, Molecz Lajos biz. elnök személyes vezetés alatt.

A rajz kiállítás 8—10 óráig, a záróünnepség pedig 10—11 óráig június 12-én a túl a kurcazi közgyűlési teremben fog megtartatni. Mely vizsgákra a tanügybarátokat és érdeklődőket meghívja.

az elnökség.

Irodalom.

A »**Vasárnapi Újság**« május 38-iki száma 25 képet tartalmaz. Első helyén Vaszary Kolos hercegprímás legújabb és ifjabbkori arcképet közli félszázados uralomsága alkalmából. A Kistaludy Sándor és Szegedy Róza emlékeztetőre, a Sümegen rendezett ünnepély alkalmából, 6 kép és több cikk vonatkozik, melyeket Darnay Kálmán írt, valamint Zombori Andor »Szegedy Róza sirjánál« című költeménye. Ezenkívül a szépirodalmi közlemények sorába tartozik a »Regénytár« mellékletben Benickyné Bajza Lenke eredeti regénye és Stocton angolból fordított hosszabb humoros amerikai elbeszélése, Hegedűs Sándorné útirajza afrikai újáról (négy képpel). Négy kép és cikk ismerteti a debreceni Csokonai ünnepélyeket. További közlemények: »A Darnay-múzeum Sümegen« (két képpel), »A japán s orosz hajóhad haderejének összehasonlítása«, Nebogatov orosz tengernagy arcképe és a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb.

A »**Vasárnapi Újság**« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Politikai Újdonságok«-kal és »Világkrónika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. szar.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Népiap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Meghívás.

Mint hogy a »Csongrádmegyei tört. és régészeti társulatnak f. hó 21-ikére egybe-hívott évi rendes közgyűlése a megjelent tagok csekély száma miatt nem volt határozatképes, a közgyűlés a társulati helyiségben f. é. jún. hó 4-én d. e. 10 órakor fog megtartatni, melyre a t. tagok újból meghívotnak. E közgyűlés, a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül jogérvényesen fog határozni. Szentes, 1905. máj. 24.

Az elnökség.

Vasúti-menetrend.

Érvényes 1905. május 1-től.

Budapest—Szolnok—Szentes:

Budapestről indul 10 órakor éjjel, 8 óra 10 p. reggel, 2 óra 35 perc délután.
Szolnokra érkezik: 1 órakor éjjel, 10 óra 56 perc délelőtt, 4 óra 23 perc délután.
Szolnokról indul 3 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc délelőtt, 4 óra 48 perc délután.
Szajórlónd indul 3 óra 58 perc éjjel, 12 óra 02 perc délután, 5 óra 18 perc délután.
Pusztatényről indul 4 óra 25 perc reggel, 12 óra 26 perc délután, 5 óra 36 perc délután
Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 óra 47 perc délután, 6 óra 44 perc este.
Kunszentmártonból indul 7 ó. 8 p. reggel, 2 óra 07 p. délután, 7 óra 33 perc este.
Tökéről indul 7 óra 38 perc reggel, 3 óra 39 perc délután, 8 órakor este.
Szentesre érkezik 8 óra 12 perc reggel, 4 óra 10 perc délután, 8 óra 30 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 7 óra 3 perc reggel, 11 óra 10 perc délelőtt, 6 órakor este.
Tökéről indul 7 óra 39 perc reggel, 11 óra 48 perc délelőtt, 6 óra 32 perc este.
Kszmártonból 8 óra 21 perc délelőtt, 12 óra 28 perc délután, 7 óra 27 perc este.
Tiszaföldvárról 9 óra 11 perc d. e. 1 óra 16 perc d. u., 8 óra 14 perc este.
Pusztatényről 10 óra 17 perc d. e., 2 óra 22 p. d. u. 9 óra 20 perc este.
Szajórlónd indul 10 óra 35 perc d. e., 2 óra 40 perc délután, 9 óra 41 perc este.
Szolnokra érkezik 11 ó. — p. délelőtt, 3 óra 06 perc délután, 10 óra 6 perc este.
Szolnokról indul: 11 óra 19 és 11 óra 38 perc délelőtt, 3 óra 49 perc délután, 12 óra 10 p. éjjel vegyesvonat, 5 óra 39 p. gyorsvonat.
Budapestre érkezik 1 óra 10 perc d. u., 6 óra 40 perc este, 5 órakor reggel és gyorsvonat 7 óra 50 perc reggel.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul 4 óra 47 perc éjjel, 8 óra 24 perc délelőtt, 5 óra 39 perc délután
Szegvárról indul 5 óra 10 perc reggel, 8 óra 48 perc délelőtt, 6 óra 10 perc délután.
Mindszentől indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 21 perc délelőtt, 6 óra 46 perc délután.
Hmvásárhely népkert érk. 6 óra 31 p. reggel, 10 óra 03 p. délelőtt (itt átszállás Szeged felé), 7 óra 29 p. este.
Hódmező-Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 20 p. délelőtt, 7 ó. 39 p. este.
Szegedre érkezik 7 óra 55 perc reggel, 10 óra 45 perc délelőtt, 11 óra 01 perc este.

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társzerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

A csongrád—szentes—orosháza h. é. vasút fővállalata.

Hirdetmény.

A Csongrád-Szentes--Orosháza között épülő vasút mentén a szentesi határban érdekelt feleket tisztelettel értesítjük, hogy a kisajátított területek beváltásáért járó fizetések első részlete június hó 8-án délelőtt 8 órakor a fővállalat irodájában (a volt csendőrlaktanya) fog folytatódó esz-közöltetni.

Mindazokat pedig, kiknek földjén még teher van, felszólítjuk, hogy azt mielőbb tehermentesítsék, hogy a fizetések akadálytalanul teljesíthetők legyenek.

Szentes, 1905. május hó 30-án.

A csongrád—szentes—orosháza h. é. vasút építési fővállalata